

GEREEDSCHAPSKIST

voor beter samenwerken met ouders

Gereedschap

Regie bij de leerling

Kenniscentrum
Talentontwikkeling

Regie bij de leerling

Wat

Een handvat voor scholen die hun leerlingen meer regie willen geven over hun schoolloopbaan(-keuzes). Met behulp van dit gereedschap helpen scholen leerlingen om zich voor te bereiden op het presenteren van hun ontwikkeling in **loopbaangerichte voortgangsgesprekken**. Dit draagt bij de *wederzijdse afstemming* tussen leerling, leraar en ouders over ontwikkelpunten van de leerling.

Waarom

Het bevordert een goede ontwikkeling en passende schoolloopbaankeuzes als leerlingen loopbaangerichte ervaringen opdoen, daarop reflecteren - bijvoorbeeld tijdens loopbaangerichte voortgangsgesprekken- en op basis van die reflectie vervolgstappen zetten. Als leerlingen hun eigen voortgang presenteren tijdens de voortgangsgesprekken, nemen zij meer verantwoordelijkheid voor en regie over hun eigen ontwikkeling en staan zij letterlijk centraal in deze gesprekken met school en ouders. De mate van regie die van leerlingen gevraagd wordt groeit mee met hun leeftijd.

Hoe

Bespreekpunten

Leerlingen doen verschillende loopbaangerichte ervaringen op (bijvoorbeeld gedurende praktijklessen, projecten, sportdagen, mini-stages, bedrijfsbezoeken, sollicitatietrainingen of open dagen). De leerling presenteert zijn of haar reflectie op deze ervaringen tijdens het loopbaangerichte voortgangsgesprek aan de hand van vier kernvragen:

- ▶ Wat zijn die ervaringen die ik deze periode heb opgedaan?
- ▶ Wat heb ik daaruit geleerd over wie ik ben en wat ik kan en wil?
- ▶ Wat ga ik de komende periode doen om mijzelf verder te ontwikkelen? (concrete stappen die leerling gaat zetten in de loopbaan- of sociale ontwikkeling en/of gerichte aandacht voor vakken)
- ▶ Welke hulp heb ik daarbij nodig en van wie (school, ouders, anderen)?

Scholen kunnen de leerlingen in elke onderwijsperiode een specifiek thema mee geven, dat aansluit bij concrete ervaringen die de leerling in die betreffende periode heeft opgedaan. Thema's kunnen zijn:

- ▶ Wie ben ik? Waar ben ik goed in?
- ▶ Wat is mijn toekomstdroom? Wat wil ik leren? Wat wil ik worden?
- ▶ Welke sector past bij mij? Waar wil ik me in specialiseren? Welke vervolgopleiding kies ik?
- ▶ Hoe kan ik mezelf profileren? Hoe ben ik als werknemer?

Door de thema's op een evenwichtige manier over de leerjaren te verdelen, komen alle loopbaancompetenties (motieven- en kwaliteitenreflectie, werkexploratie, loopbaansturing en netwerken) steeds op verschillende manieren aan bod. Door een **thuisopdracht** aan een thema te verbinden bevordert de school (de diepgang van) het gesprek tussen leerling en ouders met betrekking tot de loopbaancompetenties.

Gespreksvoering

De leerling presenteert in het gesprek zijn of haar eigen ontwikkeling. De leraar heeft de leiding in het gesprek en brengt een driegesprek op gang waarin de ontwikkeling van de leerling vanuit ieders perspectief besproken wordt. De leraar bewaakt dat aan het eind van het gesprek is vastgesteld:

- ▶ welke ontwikkelstappen de leerling gaat zetten en hoe de leerling dit gaat aanpakken,
- ▶ welke steun hij/zij daarbij van ouders en leraar krijgt en
- ▶ wanneer ouders, leerling en leraar elkaar weer spreken.

Vorbereiding

De leerlingen krijgen elke periode een eenvoudige instructie over de voor te bereiden presentatie bestaande uit:

- ▶ de in het curriculum opgenomen ervaringen die in de presentatie aan bod moeten komen (praktijklessen, projectweken, mini-stages, bedrijfsbezoeken, open dagen e.d.);
- ▶ de manier waarop de leerling de loopbaangerichte ervaringen kan koppelen aan de studieresultaten;
- ▶ de vormeisen voor de presentatie (bijvoorbeeld een powerpoint, moodboard of filmpje);
- ▶ een aanwijzing voor het vooraf oefenen van de presentatie;
- ▶ een aanwijzing waar de leerling de presentatie op kan slaan in zijn/haar portfolio.

Variatie

Bij interactieve ouderbijeenkomsten kunnen leerlingen ervaringen die zij hebben opgedaan presenteren aan groepjes ouders. Ouders stellen vragen en geven de leerlingen tips en pluimen. Een complimenten- en vragenwijzer helpt de ouders hierbij (zie [handreiking Ouders en LOB](#)).

Regie van kinderen en jongeren in het sociale domein

Ook bij buitenschoolse activiteiten kunnen kinderen en jongeren een actieve rol spelen in de presentatie van waar zij mee bezig zijn aan hun ouders. Naast het presenteren kunnen kinderen en jongeren hun ouders ook rondleiden, een activiteit met ouders ondernemen of bijvoorbeeld een quiz over de activiteit voor hun ouders verzorgen.

Verantwoording

Deze werkwijze is ontwikkeld en uitgetoetst op het Rotterdams Vakcollege de Hef. De werkwijze is gebaseerd op de loopbaancompetenties van Marinka Kuijpers en de aanpak beter samenwerken met ouders van Mariëtte Lusse. Deze inzichten komen samen in de aanpak Ouders aan LOB (Lusse, Kuijpers, Strijk, Diender & Hermans, 2018) waarvan de werking is onderzocht (Kuijpers, Strijk, Lusse & van Schie, 2018).

Meer lezen?

Handreiking Ouders en LOB. (door Mariëtte Lusse, Marinka Kuijpers, Monique Strijk, Annette Diender & Annet Hermans). Zie ook de films [voortgangsgesprek 3](#) Ouderbetrokkenheid bij loopbaanontwikkeling bij vmbo-leerlingen (door Marinka Kuijpers, Monique Strijk, Mariëtte Lusse en Luuk van Schie).
Leren Kiezen / kiezen Leren (door Frans Meijers, Marinka Kuijpers en Annemie Winters).

Succesfactoren

Regie bij de leerling

Succesfactoren in het CONTACT

- 1 ✓ de leraar zorgt dat zowel de leerling als de ouder(s) zich welkom voelen
- 2 ✓ de leerling reflecteert in de presentatie aan ouders en leraar op de ervaringen die hij/zij heeft opgedaan
- 3 ✓ alle leerlingen verzorgen een presentatie voor hun ouders (zo nodig presenteert de leerling (ook) aan een andere volwassene uit het netwerk van het gezin)

Succesfactoren voor SAMENWERKING

- 4 ✓ de leerling heeft de regie in de presentatie
- 5 ✓ de leraar leidt het gesprek en zorgt dat er naar aanleiding van de presentatie een driegesprek plaatsvindt, waarin zowel de leerling, de ouder als de leraar een aandeel heeft
- 6 ✓ de leraar biedt leerling en ouder een aanleiding voor een vervolgesprek thuis, bijvoorbeeld door een thuisopdracht aan het thema van de presentatie te verbinden
- 7 ✓ de leraar zorgt dat in de opdracht aan de leerling helder is dat de ervaringen van de leerling centraal staan

Succesfactoren voor samenwerken aan het TOEKOMSTPERSPECTIEF

- 8 ✓ de ontwikkeling van de leerling staat centraal in het gesprek
- 9 ✓ de leraar zorgt dat aan het eind van het gesprek duidelijk is welke vervolgstappen de leerling zal zetten en hoe de ouder(s) en school de leerling daarbij gaan ondersteunen
- 10 ✓ de leraar bewaakt dat wanneer teleurstellingen zijn ervaren, deze aan de orde komen in het gesprek en helpt deze om te buigen naar nieuw perspectief

